

Marek Wróbel, P. Świąder

Zawieścice, gm. Góra Śląska, woj. leszczyńskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 109-110

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Analiza materiałów wykazała, że stanowisko jest osadą wielokulturową, której chronologia zamyka się między II okresem epoki brązu a fazą C1b okresu rzymskiego. Udział procentowy ceramiki poszczególnych kultur występujących na stanowisku przedstawia się następująco: kultura trzciniecka 6,6%, kultura lużycka 6,8%, kultura przeworska 86,6%.

Osadnictwo kultury przeworskiej koncentruje się w centralnej partii stanowiska /obiekt o konstrukcji zrębowej - fragmenty naczyń toczonych, 2 fibule żelazne VI grupy typ 157-162, żelazne okucie końca pasa/. Starsze osadnictwo zajmuje wschodnią część stanowiska. Biorąc pod uwagę niedużą ilość obiektów w tym domniemany szkielet oraz niewielką ilość materiału zabytkowego można przypuszczać, że mamy do czynienia z krótkotrwałym jednofazowym osadnictwem kultury trzcinieckiej i lużyckiej.

Całość dokumentacji i materiał zabytkowy znajduje się w posiadaniu WKZ w Radomiu.

Badania zakończono.

WROCLAW-Stare Miasto
Kościół św. Elżbiety

patrz
wczesne średniowiecze

WYSZEMBORK, gm. Mragowo
woj. olsztyńskie

patrz
późne średniowiecze

ZABOSTÓW MAŁY, gm. Łowicz
woj. skierniewickie
Stanowisko 3

Wojewódzki Konserwator Zabytków
Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Skierniewicach

Badania prowadził mgr P. Świątkiewicz. Finansował WKZ i BRDZ w Skierniewicach. Pierwszy sezon badań. Ślady osadnictwa wielokulturowego.

Stanowisko odkryte w trakcie badań AZP na arkuszu nr 59-57 /nr 34/. Położone jest na wysokiej lewo-bieżącej terasie doliny Bzury, ok. 600 m na południe od wsi.

W trakcie badań wytyczono i wyeksplorowano wykop o wymiarach 8-10 x 20 m, położony tuż przy skarpmie koryta Bzury i oparty południowym bokiem o krawędź piśnicy. W wykopie tym poza warstwą orno-próchniczą i śladami nowotzycznej orki na stropie warstwy nie ujawniono żadnego kulturowego obiektu. Z humusu pozyskano 4 fragmentów naczyń, wśród których wyróżniono 3 fr. naczyń kultury przeworskiej i 1 fr. ceramiki wczesno-średniowiecznej.

Materiały i dokumentacja znajdują się w BRDZ w Skierniewicach.

Nie przewiduje się dalszych badań stanowiska.

ZAWIESZCICE, gm. Góra Śląska
woj. leszczyńskie
Stanowisko 1

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Lesznie

Badania prowadził mgr Marek Wróbel przy współudziale mgr. P. Świądra. Finansował WOA-K w Lesznie. Pierwszy sezon badań. Obokowisko mezolityczne, cmentarzysko kultury przeworskiej ze schyłku okresu późnoląteńskiego i początków starszego okresu wpływów rzymskich oraz z młodszego okresu wpływów rzymskich.

Stanowisko położone jest na pograniczu Wysoczyzny Leszczyńskiej i Obniżenia Miłczko-Głogowskiego, w dolinie bezimiennego cieku /w źródłach niemieckich tzw. Czarna Struga/, prawego dopływu Baryczy, na płaskzycy wydnie o ekspozycji W i WS. Prace terenowe mające cechy badań ratowniczych prowadzono w zachodniej i południowej odległej partii stanowiska, znaczące zniekształconej wskutek wydobywania kruszywa. Zbadano 1,482,35 m² powierzchni. Łącznie odkryto 98 obiektów: 5 z okresu megalitu, 89 kultury przeworskiej, 24 nieokreślono. Pozostałości obozowiska mezolitycznego lokalizowano głównie na słożu wtórnym /stok i kulminacja wzniesienia/. Niezakończony układ stratygraficzny stwierdzono jedynie u podstawy stoku i na peryferii cmentarzyska. Wyróżniono pozostałości obiektu mieszkalnego /?, paleniska, 3 dołów szupowych. W statorze znalezisk krzemienianych - 190 przedmiotów, dominują odpady produkcyjne - odpadki, rdzenie, wióry. Narzędzia stanowią ok. 10% zbioru.

Wśród obiektów kultury przeworskiej wyodrębniono 54 groby, 4 paleniska, 2 obiekty rowkowe/?, 1 bruk kamienny, 8 dołów szupowych, 1 jamę o niesprecyzowanej funkcji. Wyłączną formą pochówku było ciałopalenie. Wydzielono groby jamowe oraz warstwowe. Wśród grobów jamowych zarejestrowano groby z elementami konstrukcji kamiennych /obstawa/ oraz warstwowe kurhanowe /warstwa ciałopalenia w nasypie kurhanu/. Zależnie od miejsca złożenia pozostałości stosu wyodrębniono pochówki bezpopielnicowe oraz popielnicowe: czyste i obsypane resztkami stosu. Ze względu na strukturę wyposażenia: groby kobiece i męskie. Wyróżniono dwie

fazy użytkowania cmentarzyska. I - należą do niej groby jamowe, ciałopalne, bezpopielnicowe - datowane na fazę A3 późnego okresu lateńskiego /młodszego okresu przedrzymskiego/ oraz groby jamowe, ciałopalne, popielnicowe - datowane na fazę B1 starszego okresu wpływów rzymskich. Wśród znalezisk z I fazy użytkowania cmentarzyska należy wymienić zawartość ob. 69 - mieśc obosieczny, typ II, wg Wołgiewicza, grót smukły odm. A 1 pochwa, typ III wg Wołgiewicza, zapinka odm. K wg Kostrzewskiego oraz zawartość ob. 70 - mł. zapinka A 68b. II fazę użytkowania cmentarzyska wyznaczają groby jamowe /także z konstrukcją kamenną/, popielnicowe i bezpopielnicowe. Oprócz ceramiki do znalezisk z tej fazy zaliczono mł. zapinkę A 116, grzebień, typ I wg Cnotliwego. W obrębie fazy II wydzielono podfazę IIa, do której zaliczono groby warstwowe. Warstwa ciałopalenia wynosiła do 6 m². Wśród znalezisk należy wymienić: dwie zapinki A 130, krzesiwo, typ I wg Kokowakiego. Do interesujących odkryć należą fragmenty tkanin. Odkrycie pochówka ciałopalnego psa /pod kurhanem/, kości bydła /tamże/, skorupki jaj oraz kości ptaków pozwala interpretować cmentarzysko, jako zespół kultowo-grzebalny. Chronologię cmentarzyska ustalono na okres A3-B1-I faza I B2/C1 - C1/C2? /okresu wpływów rzymskich - II faza.

Materiały z badań przechowywane są w siedzibie WDA-K w Trzebinach pod Leszkiem.

ZOFIPOLE, gm. Igołomia-Wawrzeńczyce
woj. krakowskie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Małopolski
Pracownia Archeologiczna
w Igołomi

Badania prowadzili dr Halina Dobrzańska i mgr W. Morawski. Finansowała Krakowska Dyrekcja Inwestycji i Inspektorat Oświaty i Wychowania Urzędu Gminy Igołomia-Wawrzeńczyce. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe: osada kultury ceramiki promienistej, ślady osadnictwa i groby z epoki brązu, osada kultury przeworskiej z okresów przedrzymskiego i wczesnorzymskiego.

Wykopiska miały charakter wstępnych badań ratowniczych, których celem było rozpoznanie charakteru, chronologii i intensywności pozostałości relikwów. Prace prowadzono w wschodniej części stanowiska, na którym w 1948 r. wybudowany został pawilon-rezerwat nad późnorzymskimi piecami garncarskimi. Wschodnią część stanowiska to duży /ok. 3 ha/ cypel I-szej 12-metrowej terasy Wtaly ograniczony od zachodu i wschodu molejkami dołączkami będącymi pozostałościami dawnych parowców o zniwelowanej rzeźbie. Obszar narażony na całkowite zniszczenie, w związku z budową szkoły, ma powierzchnię ok. 28 arów. Teren rozpoznano metodą wykopów rozlokowanych we wszystkich strefach zagrożonego obszaru. Przekopano łącznie 2,42 ara czyli 7,5% planowanego do zniszczenia terenu.

Ogółem odkryto 3 obiekty, prawdopodobnie mieszkalne, 12 jam, 3 rowy, 3 groby i 19 dołków postępowych. Przebadane obiekty związane są z 3 różnymi epokami, a to: neolitem, epoką brązu i epoką żelaza.

Neolityczna półziemianka i 4 jamy związane są z kulturą ceramiki promienistej i grupują się na wyplanckiej terasy w północnej części zagrożonego obszaru. Obiekt półziemiankowy był płaskodenny, zapewne prostokątny /uchwycona część ma wymiary 190 x 100 cm/. Jamy są kształtu kolistego /średnice od 130-225 cm/, w przekroju trapezowate, płaskodenne, o różnym stopniu zniszczenia /erozja/. Głębokość ich waha się od 20 cm do 25-35 cm. Jedna z jam miała dobrze wypalone dno /brak w wypełnisku węgla drzewnego/, na którym spoczywały szkielety 8 płodów prosiąt. Obok nich złożono sierp krzemienisty /zachowane 4-5 sterpaków/. W jamach odkryto kilka dobrze zachowanych kubków typowych dla kultury ceramiki promienistej.

Spśród znalezionych 3 grobów tylko jeden można bliżej datować. Pochodzi on z wczesnej epoki brązu. Jest to szkielet młodej kobiety ułożonej na lewym boku o orientacji NNW-SSE z nogami silnie podmurczonymi. Zmarła miała na przedramieniu lewej ręki spiralną bransoletę brązową.

Drugi obiekt z epoki brązu należy wiązać z kulturą łużycką. Była to kolistą /średnica 123 cm/, płaskodenna, trapezowata jama, zawierająca niewielką ilość niecharakterystycznych ułamków naczyń. Obiekty z epoki brązu /również luźne ułamki naczyń/ skupiają się przy wschodnich stokach badanego cypła.

Najliczniejsze pozostałości osadnictwa należą do kultury przeworskiej i koncentrują się w wschodniej części cypła. Są to 2 półziemianki o konstrukcji słupowej oraz 7 jam gospodarczych. Obiekt datowany na późny okres przedrzymski miał konstrukcję słupową, wewnątrz której znajdowało się płaskodenne zagłębienie. Chata ta miała 2 glinobite poziomy użytkowe - "podłogi". Przy tej budowli znajdowały się 4 kolistie, płytkie, płaskodenne jamy.

Druga chata datowana jest na wczesny okres rzymski. Zarys jej wypełniska ma w rzucie kształt prostokątny. Wokół niego wystąpiły w regularnych odstępach dołki słupowe. Obiekt miał 2 glinobite "podłogi" znajdujące się na rozmaitych głębokościach /ok. 130 i 100 cm/ dokumentujące 2 fazy użytkowania domostwa. Chata ta miała zapewne ściany wylepione gliną o czym świadczą wielka ilość brył polepy z odciskami konstrukcji drewnianych. W wypełnisku poza liczną ceramiką wystąpiła brązowa kłamra pasa, szpilka kościasta i żelazny grót strzały luku.

Ponadto z kulturą przeworską wiązać należy 3 jamy workowate, o średnicy 105-130 cm, ze znaczną ilością szczątków organicznych /ziarna zbóż i innych roślin, węgle drzewne/. Obiekty te wystąpiły w rozproszeniu w znacznym oddaleniu od badanych chat.